

НАРОДНЫ НОВИНКЫ

КУЛЬТУРНО-СПОЛОЧЕНЬСЬКИЙ МІСЯЧНИК РУСИНІВ СР

р. XXII • ч. 1 • 25. януара 2012

<http://www.rusynacademy.sk>

Родічі, запиште свої діти на русинський язык

О 15. януара до 15. фебруара 2012 проходят записы дітей до 1. класы основных школ про школьскый рік 2012/2013. Од школьско-го року 1997/1998 на Словакії мож записати школоповинны діти на навчання русинського языка як неповинного предмету або до кружка русинського языка, а то уж од 1. класы основной школы.

При записі першокласника до школы мож го зарівно приголосити на тото навчання. Учебники і далшы помічники може задарьмо дістати каждая школа а наслідно каждый школяр. Русинський язык мож штудовати і на високій школї, конкретно на трьох факултах Пряшівской універзیتی в 17 комбінаціях з іншыма предметами. Окрем СР мож русинський язык і літературу штудовати на універзітах і високих школах в Кракові, Новім Садї, Ніредьгазі або іти на стаж на Торонтську універзиту.

Навчання русинського языка мож зорганізувати в будьякій основній школї, а то і в меншых ґрупах або спойнєм школярів різних клас до ґруп. Думаєме сі, же каждый родіч, який ся чує быти Русином або мать русинське коріння і тримле в почливости родной язык, історію і культуру своїх предків, мав бы зробити вшытко, жебы ёго діти ся навчили русинський язык і азбуку, жебы спознавали історію і культуру русинського народа, який ту в Карпатах жыє уж веце як тисячроча, а свою ідентичность заховав дондесь.

Днешня гектічна конзумна сполочность, період ґлобалізації ліквідуючий розділы і шпеціфічності штатів, народів і культур, ліквідує локальны традиції, є к меншым народам і їх культурї барз нечутлива аж асімілачна. Ёй неґативны допады на Русинів, їх язык і традичну культуру в послїдніх десятирочах суть барз слїдны. Но мы не сьме легковажны к тому, же в мірнім часї в серединї Европы духовно вымерать єден старый автохтонный народ, ёго язык і культура. (Продовжіня на 4. стор.)

Не забудьте здобывати знаня зо списовного русинського языка!

В році 2012 ся дізнаєме выслїдки списованя людей, кварталів і домів на Словенську, які суть про нас Русинів барз важны, бо од того, кїлько Русинів ся офіціально приголосило к русинській народности, буде залежати і штатна підпора розвою русинської культуры, в тім числі і русинської пресы.

Так істо не треба забыти на свій русинський списовный язык, котрый був на Словенську кодифікований 27. януара 1995, также од того часу славіме в тых днях 17-річний юбілей ёго екзистенції. Але жебы кодифікований русинський язык не зістав доменов лем про пару професіональных одборных, научных і педагоґічных працівників, але і про вшыткых Русинів у різних сферах нашого жывота, так тот язык треба ся учіти, утримовати і дале розвивати. К тому бы мали помочі і нашы русинскы періодичны виданя – Народны новинкы і Русин, як і неперіодичны русинскы виданя, котры приправують єдны з мала одборників на тот язык, а то в таких обчаньскых зружінях, як Сполук русинських писателів Словенска, Академія русинской культуры в Словенській републіці і Русин і Народны новинкы. Нажаль, членове одборной комісії про русинську народностну меншыну при Урядї влады СР, котры не знають русинський списовный язык, вирішыли, жебы наше здружіня Русин і Народны новинкы в році 2011 не выдало зо штирєх предложєных проєктів ани єдну публікацію... То было зроблено на „приказ“ сивой еміненції, котра знать лем діалект свого села (?) і до медій пише лем по словенскы, бо списовный русинський язык не знать ани так, як школяр, котрый ся го учіть в основній школї, він ся го ани не снажыть научіти (!). А наша редакція Русин і Народны новинкы од року 1991 приправила до друку, а то все в платній нормі русинського языка 122 публікацій, а од року 2003 року як самостатне здружіня з того сама выдала 55 книжок красной літературы і учебників. Спомянутый чоловік „заслужыв ся“ о то, абы наше обчаньске здружіня не выдавало книжки красной літературы, а теперь різныма інтриґами, неправдами і аферами ся намагать, жебы сьме не выдавали ани русинскы учебники.

З нагоды неокруглого юбілею кодифікації маме ся чім похвалити. Але не йде нам о хвалу, главно не з боку фалошных нежычливців, лем ный нам дадут покій у тій роботї, у котрій маме довгорічну практику і професіонально їй розуміме! А они ный роблять свої культурны акції, до котрых мы ся не міша- (Продовжіня на 2. стор.)

Тото чїсло выходить вдяка Я. Шмайдови і С. Ганїкови зо Свідника

На мою справу, же про мізерну підпору штату грозить, же перестануть выходити першы пореволучны русинскы Народны новинкы, як перша минулого року зареаґовала заґранічна чїтателька і передплатителька – панї Клара Дубска з Праґы, сестра небоґого Штефана Бунґаніча із Збудьской Білой, яка нас потїшыла і зарівно несподївала, бо панї Дубска є давно на пензїї і несе на плечах уж понад вісем крижиків. Але, як сьме ся могли пересвідчіти пізніше, стала ся іншпіраціов про далшых добродителів: Инж. Мілана Мнягончака з Гуменного, родака з Нижней Ядловой, який є передплатителєм і чїтателєм наших новинок тыж од самого їх зачатку, а зарівно спонзором многих активіт у сферї шпорту і культуры. Самособов, нас тішить, же міджі нима є довґодобо і русинска преса. По нїм наслідовав Инж. Мірослав Джу́пінка з Тренчіна, родак з Пыхонь, який таксамо належить к добродителям русинской пресы і культуры. Вшыткы спомянуты ся проявили як свідомы Русины, котрым не є єдно, ці Народны новинкы будуть выходити, або ні. За себе, за творців новинок і за вшыткых наших чїтателів, передплатителів, сполупрацовників і сімпатізантів вшыткым добродителям дякуєме, бо своїм добродительством нелем продовжыли выдаваня уж понад 20-річного русинського періодіка, але через нєго помогли заховати плураліту поглядів на русинскы народностны проблемы, што є неоддумным крітеріом екзистенції каждого демократічного общества.

Потїшыло нас, же ряды наших дотеперішних добродителів ся знову розросли. В новім році як першым хочеме шпеціально подяковати двом новым добродителям, котры підпорили виданя першого тоґорічного чїсла Народных новинок: Инж. Янови Шмайдови і Мґр. Славкови Ганїкови зо Свідника. Щїро дякуєме.

Наконець припоминаме, же хто хоче фінанчно підпорити виданя далшых тоґорічных чїсел Народных новинок, може на наш банковый рахунок чїсло 4012549760/7500 послати подля своїх можностей фінанчну частку, або зо заґраніча на рахунок ч.: IBAN: SK 76 7500 0000 0040 1254 9760, BIC: CEKOSKBX, на адресу банкы: Československá obchodná banka, pobočka Prešov, Hlavná 96, 080 01 Prešov, респ. тыж банковый шек, адресованный на Rusín a Ludové noviny, обчаньске здружіня, яке выдавать спомянаны новинкы. А. З., шефредактор

Премія А. Духновіча на рік 2012

Карпаторусинський научный центр в США выголошує каждорічну Премію Александра Духновіча в области русинской літературы од Штефана Чепы.

Преміов 1000 доларів будуть оцінены найліпшы творы поезії ці прозы написаны по русинскы, котры были надрукованы за дотеперішній 5-річний період. Премія А. Духновіча помагать хоснованю русинського языка в творах, котры приносять визначный вклад до русинской красной літературы. Премія є фінанцована Штефаном Чепом з Торонта і удїлює ю Карпаторусинський научный центр в США. Книгы красной літературы і поезії, надрукованы в роках 2007 – 2011, мають право на премію в році 2012. Повинностєв авторів або выдавателів є представити і предложыти по 3 екземплары з каждой авторьской книжки з коротков біоґрафіов автора.

Послїднім днєм засланя вшыткых матеріалів є 1. апріль 2012.

Членами одборной пороты в році 2012 суть: Патріція Крафчік (США), Штефан Пю (США), Валерій Купка (СР).

Адреса, де треба посылати книжки:

2 екземплары: Professor Patricia Krafcik, The Evergreen State College, Olympia, Washington 98505 USA (e-mail: krafcikp@evergreen.edu)

1 екземплар: Doc. PhDr. Valerij Kupka, CSc., Važecká 12, 080 05 Prešov, Slovakia

Не забудьте здобувати знання зо списовного русиньского языка!

(Закінчіня з 1. стор.)

ме. Тото вшытко ем коротко спомянув, жебы нашы читателі были в образі, а не дали ся обаламутити фалошным огварянем на нашу адресу. По 20 роках работы собі то не заслужыме!!!

Не забудьте, же вашы предкы ся голосили к своїй русиньскій народности і за тяжкых условій. Теперь жыєме в демократічнім штаті, котрый Русинів узнає як самостатну народностну меншыну, і тот має вшыткы права і повинности, якы ей выплывають з Уставы Словеньской републікы. Также віримо, же число жытелів русиньской народности і тых, котры собі офіціално увели за свій материньскій язык русиньскій, буде векше як то было в році 2001 або 1991. Віримо тыж, же чім дале, тым веце людей буде ся снажыти навчіти свій русиньскій списовный язык і будуть к тому вести і свої діти. Бо інакше і наше видавательске діло не буде мати навчалне ани выховне значіня. Зато Вас прошу, чітайте русиньску періодічну і неперіодічну пресу в списовнім русиньскім языку на Словеньску.

Найлїпше буде, кідь собі не забудете на тот рік приложеным шеком за незмінену роками сімболічну суму 8,5 евра передплатити нашы і Вашы Народны новинкы і за 5 евр часопис Русин. Суть то добры „учебники“ русиньского списовного языка на Словеньску, як і Ваша участь на каждорічных презентаціях новых літературных творів у русиньскім літературнім языку, о котрых ся там дізнате много інтересного, мате можность класти авторам вопросы, але тыж кождому ся задармо впаде по 1-2 книжкы з присвячінём окремых авторів презентованых книжок і їх підписами. Минулого року така колективна презентація была 14. фебруара, а того то буде в марцу – Місяцю книги. Тішыме ся на Вашу участь, як і то, же заплачінём передплатного не забываете на нас і хочете діставати обективны матеріалы в списовнім языку. Дякуєме.

А. ЗОЗУЛЯК, шефредактор

Свято у василіаньскім монастырю

1. януара 2012 было свято св. Василя Великого, почас якого грекокатолицькы віруючі в Монастырю Чіну св. Василя Великого на Ваяньского уліці в Пряшові собі припомянули того визначного теолога і учителя выходной церькви з 14. стороча.

Архіерейску Святу літургію за богатой участі вірників, главно наших Русинів, і за участі дакількох священників одправив **Монс. Евген Ян Кочіш**, емерітний помічний пражскый єпіскоп. Служба Божа была збогачінём святочного часу Рождества Ісуса Хріста і приходу нового року, котру на Новый рік при одпустовах святах каждорічно служать в наших русиньских регіонах, у многих храмах выходного обряду присвяченых св. Василию Великому.

На святочнім посиджіню по скінчіню святой літургії прозвучали рождественны колядки, котры векшына наших віруючіх Русинів знає з дітинства, ай кідь, нажал, сучасна молода генерація уж тоты співы не знає так, як їх родічі. Тоты зо старшой генерації споминали на Святый вечур, так як собі го памятають з родных сел, главно на звыкы і традиції з ним повязаны, як і на звыкы і традиції новорічны.

Треба повісти, же **Монастырь св. Василя Великого в Пряшові є єдиним місцем у пряшівскім деканаті, де почас старославянських святых літургій проповіді проходять в русиньскім языку, як і Євангелії і Апостолы ся чітають по русиньскы. Є то смутне конштатованя про бывшу пряшівску область і центр пряшівского грекокатолицького архієпіскопства.**

Др. Петро КРАЙНЯК, Пряшів

Зродила ся нова організація Rusini.cz

19. новембра 2011 ся одбыла в просторах кавярні „Републіка Жіжков“ у Празі установлююча громада новой русиньской організації **Rusini.cz – rusínská iniciativa v ČR**. Організація хоче возъєдиняти Русинів, котры жыють в Чеській републіці, но і сімпатизантів, котры ся Русинами або русинством интересують. По офіціалнім зачатку громады были представлены членове приправного wyboru, якы презентовали Штатут організації. Учасници громады дістали інформації о планованім діяльстві і цілях організації, яка планує розвинути роботу в сфері народностного жывота Русинів у ČR, але ай інформовати чеську громаду о Русинах, їх історії, культурі і природных красах регіону, де Русины жыють. Планує ся і сполупраца з далшыма організаціями на внутроштатній і міжнародній уровни. На установлюючій громаді був схвалений Штатут організації і выбор. Ёго председом ся став **Петро Дерцо**, контролором – **Петро Чулак**. В децембрі організація приправила ДВД проєкцію о медіално знамых Русинах. Далша акція была на Сілвестра подля юліаньского календаря – 13. 1. 2012, а на зачаток рока є напланованый далшы річник Русиньского балу в Празі.

Веце інформацій о роботі організації найдете на вебівій сторінці www.rusini.cz або кідь напиште на і-мейл info@rusini.cz.

-р-

Новый літературный алманах

Кінцём децембра 2011 Сполук русиньских писателів Словеньска (СРПС) выдал девятый алманах, а то **Русиньскый літературный алманах на 2011-ый рік**. Ёго зоставителями суть: **Мгр. Александер Зозуляк**, шефредактор Русина і Народных новинок, і **ПгДр. Кветослава Копорова**, од року 2010 нова председкыня Сполку русиньских писателів Словеньска. Она зарівно є авторков Вступного слова к алманаху, в котрім увела:

„Русиньскы писателі мі превказали велику довіру, а тот довіра є заєдно і великов одповідностёв, котру чую приятём функції председкыні Сполку русиньских писателів на Словакії. За приближно рік і пів ем ся стигла зорьєнтовати, спознати холем счастья роботу моїх попередників, бывших председів Сполку і тых, котры ся поділяли на роботу, выдали попередні алманахы: **доц. ПгДр. Васил Хома, к. н., доц. ПгДр. Юрко Панько, к. н., ПгДр. Миколай Ксеняк**, послідній з видавателів був **Мгр. Александер Зозуляк**. Вшыткы подля своїх сил і можностей зробили много хосенного. Але што є найголовніше, дали знати світу, же на Словакії ся не розвивать лем українська література, під „шапков“ котрой властно творили многы русиньскы писателі, котры писали о Русинах по українськы, але і література русиньска, писана нелем о Русинах, но і по русиньскы. В тім контексті мої предходцёве выдобыли і то, жебы і з рядів Сполку був номінованый каждорічно русиньскый писатель на **Премію Александра Павловича за найліпшы літературный твір** за даний рік (так як то має українська меншына на Словакії – за літературу в українськім языку ся уділює Премія Івана Франка).

Премію уділює Літературный фонд в рамках Секції оригінальной літературы і на пропозицію одборной пороты, до котрой на тот рік за русиньску літературу была менована моя особа. Ціна ся складать з діплогу і гонорару 1 000 евр за оригінальний твір, а до 500 евр за переклад. Першым лавреатом той премії за русиньску літературу (в році 2002) ся стала писателька **Марія Мальцовска** (за книгу повідок *Русиньскы арабескы*). Далшыма оціненыма были **Миколай Ксеняк, манжеле Марія і Василь Хомовы, Осиф Кудзей, Мірослава Лацова, Алена Блыхова**. Послідні дві з менованых суть молоды русиньскы авторкы, котрых є в сучасности барз мало. Зато ня тішить, же сьме за послідній час заангажовали і далшых молодых авторів – **Петра Ялча, Івету Мелничакову**. А што є іщі ліпше, же і в тогорічнім алманаху можеме представи дві молоды зачінаючі авторкы – **Петру Семанцёву і Яну Богуску**. Третёв новов особов (хоць як авторка літературных творів не є нова), котра іщі в русиньскім языку не публиковала, є учителька на пензії – пані **Меланія Германова**. Кідь говоримо о Русиньскім літературнім

алманаху, по першыраз го выдал Сполук русиньских писателів три roky по своїм vzniku – в році 2003 і одтогы выходить каждорічно, также тогорічний буде уж девятый. Перепозіруючі вшыткы дотеперішні можу сконштатовати, же они мали розлічну концепцію і структуру, все в залежности од зоставителя. Зоставителём посліднёго – минулорічного алманаху був **Мгр. Александер Зозуляк**. Ёго концепція алманаху, з оглядом на актуалны можности (і фінанчны, і што до характеру матеріалів, котры в алманаху бы мали быти передовшыткым літературного, літературно-теоретічного, а не языкового, ці языкознательского замірняня) видить ся мі найсімпатічніша. Попробовали сьме ведно в тых інтенціях зробити таку структуру тогорічного алманаху:

1. Літературный конкурс Марії Мальцовской 2011.
2. Найновшы выдання красной літературы і рецензії на них.
3. Література про найменшых.
4. Русиньске вытварне уменя і ёго юбіланта.

Бісідуючі о першім пунктї, в році 2011 по першыраз ся одбыв конкурс під новов назвов: **Літературный конкурс Марії Мальцовской**, котрый сьме назвали на знак почливости к писательці, котра в році 2010 одышла передчасно і нечекано од нас до вічности. Конкурс був выголошений в Народных новинках, интернетовых русиньских новинках, спровогаovali сьме го і в народностнім высыланю радія Патрія. До становленого терміну (до 20. новембра) послало до конкурзу свої творы 9 авторів, з котрых порота в зложіню **К. Копорова** – председкыня пороты, **Анна Плішкова і Марта Бенькова** – членове пороты, выбрала трёх оціненых. Першым місцем была оцінена **Квета Мороховічова Цвик**, другим – **Осиф Кудзей** а третє місце было приділене молодій зачінаючій авторці **Петрі Семанцёвій**.

(Продовжіня на 3. стор.)

поздравління русинів на 2012 рік

поезія • рецензії

число 1

Новый літературный алманах

(Закінчення з 2. стор.)

Їх твори публікуємо на зачатку алманаху. До літературного конкурсу ся приголосило веце учасників, як минулого року, міджі нима і дакотры новы, котры не суть ани членами Сполку, ани свої твори по русиньскы іщі нигде не публікували. Тішить ня, же дві з авторок суть студентками русиньского языка і літературы на Пряшівській універзиті. Є то наша надія до будучности. Надія, же русиньска література буде мати своїх продовжователів, буде мати молоду кров.

В алманаху представляємо і найновшы виданя красной літературы в русиньскім языку за тот календарный рік, котры нам были доступны. Тішить тыж факт, же ся нам подарило росшырити і круг рецензентів, котры на виданя новых публікацій попозерали „оком“ спеціалістів-теоретиків літературы і понукли нам аналізу даных творів з розлічных аспектів. Таки погляды нас можуть зорьєнтовати до будучности і суть добрым сігналом того, жебы вказали де смерує і яким способом ся розвивать новодоба русиньска література, може і в контексті других славянських, але і неславянських літератур. Самособов, так як минулого року будеме ведно з Інштитутом русиньского языка і культуры Пряшівской універзиты робити презентацію минулорічных видань, на котрій будуть офіціално выголошены выслідкы конкурзу і вітязам переданы премії. Видить ся мі, же така форма презентації, як і сполупрацы з Інштитутом русиньского языка і культуры ПУ є барз добра і хосенна і дає добры предпосылкы на выліпшованя і просперованя нашой работы.

Пріорітов третёго русиньского народного возроджіня (по році 1989) в сучасности є оживліня русиньской школьської сістемы. Прото є важне выдавати красну літературу про школярів, котры ся учать

свій материньскый язык і спознають культуру властного народа. Про найменшых в році 2011 вышов у режії Сполку фаребно ілюстрований зборничок гаданок про найменшы діточкы авторкы **Кветы Мороховічовой Цвик: Приятелі спід зеленого дуба і белавого неба.**

Жебы приближити і других авторів дїтської літературы, придали сьме до тогорічного алманаху і часть про діти передшкольского і молодшого школьского віку. Переважна часть тых творів є новов оригіналнов продукційов русиньских авторів.

Алманах закінчує часть присвячена вытварному уменю, бо в році 2011 были в тім контексті три вызначны юбілеї, котры сьме хотіли припомянути і таким способом. Авторков двох статей є студентка ПУ **Зденка Цітрякова**, котра штудує русиньскый язык в комбінації з вытварнов выховов, также і в ній можеме відіти молоду надійну силу про роботу в сфері русиньской культуры.

Наконець хочу подяковати передовшыткым тым скоріше народженим – за їх „міцне триманя штафеты“ у віці, коли бы їм было час оддыховати. Нам Русинам барз хыбить навязность у творчости якраз середній генерації, зато по новембровій революції настала нештандартна ситуація, кідь найстарша генерація „передає штафету наймолодшому поколіню“, котре іщі не дозріло на таку відповідность, зато моє подякованя патрять вшыткым тым нашым писателям шістдесятникам, сімдесятникам, найдуть ся і вісемдесятници, котры ся іщі все честно і з повнов відповідностів ангажують на благо розвою культуры Русинів. І послідній алманах, так як попередні, є зоставлений передовшыткым з їх продукції. Віримо, же і в далшім році будеме ся мочи на їх енергію, сушеность і зрілость сполягнути.“

Квета Мороховічова Цвик

По Новім році

Покрок
Зробив далшый
крок.
Мобіл мас
ай трирічний
дїтвачок.
А в нашім
місті
на Главнім
намісті
прибыв новий
бездомовець
жобрачок.

Осиф Кудзей

Неправда

Чув ем окламаных,
што мають на душі раны,
твердити на свою честь,
же жывот є просто пес.

Подля мене, строго судять.
Жывот вера ани днесь
не був, ани не є пес,
хоць вірить людям.

Зборник присвяченый творчости М. Мальцовской

ПгДр. Марія Мальцовска (1951 – 2010), писателька, редакторка, членка Сполку русиньских писателів Словеньска, довгорічна активістка в русиньскім народностнім і культурнім жывоті, високошкольска учителька, лауреатка Премії Александра Духновича за русиньску літературу і Премії Словеньского літературного фонду, бы ся минулого року была дожила округлого жывотного юбілея.

У звязи з тым Інштитутом русиньского языка і культуры Пряшівской універзиты (ПУ) в Пряшові, де пані Мальцовска послідні роки учіла високошкольских студентів русиньску літературу, зорганізував **Міжнародный літературный семінар к недожытым 60-ым народенинам ПгДр. Марії Мальцовской**, який ся на ПУ одбыв **2. децембра 2011**. Проект був реалізований з фінанчнов підпоров Уряду влады СР – програму Култура народностных меншын 2011. Ёго цілём было представити літературну творчость вызначной особы русиньской літературы, яка великов міров припомогла розвою народной ідентиты, культуры і языка Русинів.

Научный семінар був реалізований у двох секціях: літературознавательскій і языкознавательскій. В першій секції прозвучали рефераты таких літературознателів, як: проф. Др. Елейн Русинко (США), доц. ПгДр. Василія Хомы, к. н., доц. ПгДр. Андрія Антоняка, к. н., Мгр. Іваны Джундовой, ПгД. і Мгр. Валерія Падыяка, к. н. (Україна). Реферуючіма в другій секції были доц. ПгДр. Василь Ябур, к. н., доц. ПгДр. Анна Плїшкова, ПгД., ПгДр. Кветослава Копорова і ПгДр. Марта Бенькова, ПгД.

Выслідком семінара є зборник рефератів, котрый вышов кінцём минулого року. Віримо, же нова публікація під назвов **Літературна творчость М. Мальцовской в контексті сучасной русиньской літературы** буде збогачінем про вшыткых, котры мають інтерес дізнати ся о літературній творчости вызначной особы в области сучасной русиньской літературы, ПгДр. Марії Мальцовской. Зарівно хочеме высловити вдячность за фінанчну поміч при виданю зборника і реалізації семінара Урядом влады СР і Катедрі україністичных студій Тороньской універзиты в Канаді.

ПгДр. Марта БЕНЬКОВА, ПгД.,
авторка проекту і зоставителька зборника

Петро Ялч

Ісусовы слова

Попробуйме похопити
Ісусовы слова,
Находжайме міцну віру
У Господа Бога.

Наслідуйме ёго сліды,
Тоту драгу правды,
Храньме ся од нечистоты,
Грішности і ганьбы.

Своє сердце майме чісте,
Ку Богу ся все мольме,
Жыйме подля заповіді
І про вшытко добре.

Лем так собі заслужыме
Вічне місце в небі,
Де нас прийме Всемогучій,
По жывоті земскім.

Гелена Міцовчінова-Ґіцова

Однароднены

Дай одповідь на наш вопрос,
Милосердный Боже,
Хто Русинам пережыти
На світі поможе.

Посмутніли уж штоковці
В нашім роднім краю,
Бо старенькы дідо, баба
В селах вымерають.

Ці не відять діти, внуки
Сонечка ясного,
Тай забыли запроданці
Материньске слово.

Як за діда, так за нянька
Розвита Дубрава,
Там бісіда є забыта,
А ся лем „розправа“.

Не напишуть лист родині
Із слова златого,
Кідь у місті затаїли
Маму, нянька свого.

Не слідами прародічів
Діточкы крачають.
Род русиньскый затаїли,
Чудже величають.

І на свадьбі ся уж давно
Не сходять краяне.
Може жменька нас Русинів
На світі зістане?

Жебы златом род русиньскый
Русин не прибродив.
Няй ся вертатъ з родным словом
Там, де ся народив.

(Тоты штири стишки суть выбраны з Русиньского літературного алманаху на 2011-ый рік. Квета Мороховічова Цвик была оцінена 1. місцём а Осиф Кудзей 2. місцём у Літературнім конкурзі Марії Мальцовской за рік 2011.)

Родічі, запиште свої діти на русинський язык

(Закінчення з 1. стор.)

Зато апелуємо на сумління вас, родічів школоповинних дітей, учителів і широко громаду: зробме вшытко прото, абы русинський язык ся не вытрачав із наших школ, бо язык є основным знаком народа, із заником якого духовно вымерать народ і ёго культура. А мы то предсі не хочеме, бо культура і язык меншого ці векшого народа суть збогачінём цілосвітової культуры. Одповіджме собі на вопрос, ці не є красша лука, на котрій ростуть різны квіткы, як лука з еднакым цвітом?

Найстарша наша ґенерація овладать говоровой русинський язык, російський, український, знать азбуку, на добрій уровни знать по словацькы, розумить по чеськы, польскы а дакотры і по латиньскы. Не было ей то на шкоду, лем на хосен. Наспак, днешня молода ґенерація азбуку уж цалком не знать, знать лем латиніку, добрі знать словацькый язык і штудує многы западны языкы, як анґліцькый, німецькый, французькый і под., што в днешнім ґлобалізуючім ся світі є з екзистенчных і конзумных причін пожадоване. Але мы пересвідчени, же якраз в днешній добі незнання азбуку окліщує можности на уплатніня ся молодой ґенерації.

Быти членом конкретного народа або народностной меншыны – то не є ганьба, то є дідовизна. Так сьме ся народили. Учіти ся русинський язык, язык своїх предків, свого народа не є забиванём вольного часу. Є то прояв почливости богатій культурі того народа і повинность передати ей будучім ґенераціям. Укажме світу, же мы РУСИНЫ сьме народ достойный своего мена.

Выбор Окресной організації Русиньской оброды у Свіднику

Хочете штудувати русинський язык?

29. фебруар і 31. мартц 2012 – то суть конечны терміны на подання пригласок на факулты Пряшівской універзіты, на котрых мож штудувати русинський язык і літературу в комбінації з іншыма предметами.

Занедовго тогорічны абсолвенты середніх школ будуть собі давати пригласкы на високошкольскы штудії, зато хочеме їх допереду поінформувати о актуалных можностях штудія русиньского языка на ПУ, причім комплексны інформації можуть здобыти на веб-сторінці ПУ www.unipo.sk, респ. на сторінках окремых факулт ці Інштитуту русиньского языка і культуры ПУ.

Такоже в академічнім році 2012/2013 Пряшівска універзіта отворять в бакаларьскім ступню штудія слідуючих 17 комбінацій з русиньским языком і літературов:

Філософічна факулта (пригласкы приймають до 29. фебруара 2012): русинський язык і літ. – історія, естетічна выхова, етічна выхова, філософія, анґліцькый язык і літ., французькый язык і літ., німецькый язык і літ., російський язык і літ., словацькый язык і літ., український язык і літ., музичне уменя, вытварне уменя;

Факулта гуманітних і природных наук (пригласкы приймають до 31. марта 2012): русинський язык і літ. – біологія, географія, педагогіка, математіка;

Факулта шпорту (пригласкы приймають до 31. марта 2012): русинський язык і літ. – тілесна выхова.

Віриме, же тоты інформації заінтересують тых, котры уважають о високошкольскім штудію і про кого якраз русиністика бы ся могла стати інспіраціов до будучности.

Доц. ПгДр. Анна ПЛІШКОВА, ПгД., ІРЯК ПУ в Пряшові

Інштитут русиньского языка і культуры Пряшівской універзіты в Пряшові

вас позывають на

STUDIUM CARPATO-RUTHENORUM 2012

третій річник Міджінародной літній школы русиньского языка і культуры

10. 6. – 1. 7. 2012

Курзы русиньского языка, історії і етнографії карпатських Русинів ведуть в анґліцькым і русиньскым языку

Лекторы:

Проф. Др. Стефан М. Пю (Врайтська штатна універзіта)
Доц. ПгДр. Анна Плішкова, ПгД. (Пряшівска універзіта)
ПгДр. Кветослава Копорова (Пряшівска універзіта)
Проф. Др. Павел Роберт Маґочій (Торонтська універзіта)
Мгр. Валерій Падык, к. н. (Выскупный центр карпатістікы, Ужгород)
Асоц. проф. Патріція А. Крафчік (Евыргрінська штатна універзіта)
Мгр. Ян Калиняк (екстерный сполупрацовник ІРЯК ПУ)

Далшы інформації і пригласка:

www.unipo.sk/pracoviska/urjk/1/LS3
www.c-rs.org

Приголосити ся мож до 1. марта 2012

НАРОДНІ НОВИНКИ

Выдавать Русин і Народны новинкы. Шефредактор: Мгр. Александер ЗОЗУЛЯК, редакторка: ПгДр. Кветослава КОПОРОВА, языкова редакторка: доц. ПгДр. Анна ПЛІШКОВА, ПгД. Adresa: **Ludové noviny, Duchnovičovo nám. 1, 081 48 Prešov, SR.** Tel.: 0905 470 884. Регістрацне ч. EV 327/08, МІС 49 438. Предплатне на рік є 8,50 €. Опублікованы погляды дописователів не мусять быти згодні з поглядами редакції.

Адреса новинок на интернеті: www.rusynacademy.sk,
<http://narodny-novynky.presov.sk>, E-mail: rusyn@stonline.sk

Rusín a Ludové noviny
Duchnovičovo nám. 1
081 48 Prešov 1
D+2
VsRP - 664/2003

Platené v hotovosti
080 02 PREŠOV 2